

En memoria da

Alfons Berther, Camischolas

*a. administratur dil consum liber
(VOLG)*

Sd. Tut anetg e nunspetgadamein ha Alfons Berther priu cumiau, aschia ch'ins ha breigia da realisar ch'el se-sanfla buca pli denter nus. E tuttina eisi petra verdad. La vegliadetgna d'otgonta onns peisa e dat is. Gliendisdis, ils 25 da fevrer 1985, annunzia il zenn grond da s. Vigeli la fin dil viadi terrester dil preziao vischin. Dus dis pli tard accumpogna in numerus pievel, las delegaziuns dils chors cun lur bandiera il car defunct al davos ruaus. Il chor mischedau ed il chor da baselgia embelleschan las funcziuns funeralas cun in pèr canzuns da cumiau.

Affonna e scolazion

Alfons, naschiuss il 7 da matg 1905, ei il Benjamin d'ina numerusa famiglia purila da 10 affons. Il bab, numnaus Vigeli pign, ei già morts anno 1906 e la mumma Lisabet igl onn 1917. Aschia han ils affons stuiu semetter en da curascha ed empriu ad uras da star sin atgnas combas. Alfons, ch'era in scolar talentau, ha giu la cuida da frequentar la scola mercantila a Sviz, nua ch'el ha acquistau igl onn 1923 il diplom. Muort munconza da pazzas e lavur adattada ha el silsuenter luvrau en plirs hotels a Lucerna e Losanna. Igl onn 1928 ha il qualificau emploiau mercantil la finala anflau ina piazza da biro en ina fabrica giu la Turgovia. Cun entusiassem e veseivel plascher raquintava el da si'emprema occupaziun stabla. Da gliez temps er'ins loschs e cuntents d'haver anflau ina

plazza, era sch'il gudogn era buca fetg luxurius.

Demai che la sora Anna fuva persula a casa – e forsa era muort l'encarschadetgna per sia patria alpina – ei Alfons sedecidius igl onn 1931 da returnar a Camischolas, nua ch'el ha fatg in pèr onns il pur. Da 1934 entochen 1941 anfla el ina lavur accessorica tiel Consum liber a Sedrun.

Famiglia e clamada

Ils 10 da november 1938 meina Alfons sia cara spusa Marionna agl altar dil Segner. La lètg ei benedida cun 6 affons: 4 buobas e dus buobs. Plein premura sededicheschan ils geniturs all'educaziun ed instrucziun da lur affons. La veta matrimoniala ei emplenida da lavur e quitaus, mo era da ventira e satisfacziun.

Cun igl onn 1941 sepresenta finalmein ina caschun per ina occupaziun stabla en sia clamada. Suenter la demissiun da Gion Antoni Monn vegn Alfons el-gius sco administratur dil Consum liber. Quella fatschenta diregia el cun premura e capientscha duront 30 onns. En quei temps ein las localitads vegnididas midadas ed engrondidas considerablamein. Entras la cumpria dalla casa-pervenda veglia eisi reus-siu da baghiar ina stizun moderna culs magazins necessaris, cun biros e habitaziuns confortablas. Senza dubi ha Alfons Berther giu fetg gronda influenza e merets stabels pigl entir svilup da fatschenta da lezs onns.

En survetsch dalla cumionanza e cultura

Forsa ha la tschentada da cumin digl onn 1905 (7-5-1905) giu ina certa influenza sil far e patertgar dil giuven burgheis da Camischolas. Ha el gie adina giu fetg grond interess pil problems politics ed economics, en ed ord vischnaanca. Beingleiti engarta ins las qualitads d'Alfons Berther. Duront 8 onns, da 1933 entochen 1941, eis el cassier communal. Pli tard (1957) vegn el elegius sco gerau dil departement da polizia e pauperesser, ch'el administrescha entochen 1961 per lu surprender la scharscha da revisur e president dalla cumissiun da gestiun. Buca emblidarlein nus sia lavur ella cumissiun predeliberonta per la concessiun dallas auas dil Rein-

anteriur alla ORA, quei en in temps ch'ins steva avon fetg impurtontas decisiuns. Suenter madira ponderaziun defendeva Alfons adina e daper-tut cun perschuausiu siu mein ed el capeva da far valer ils interess da ses convischins e da sia vallada. Buca meins che 21 onn eis el commember dalla Dertgira districtuala, nua che siu votum beinponderau vegn era prezious.

Menziun speciala mereta siu engaschi per l'Installaziun electrica Tujetsch, alla quala el ha apparteniu sco com-member dil cussegl d'administraziun duront 25 onns: dils 1945–1951 sco actuar e vicepresident e suenter la pre-matura mort da president Hans Giachen Decurtins (1952) sco president entochen igl onn 1959. Duront quels onns ha ei dau in tschuat da far, patertgeien mo vid las contractivas suenter il barschament da Selva ed outras munconzas vid installaziuns e conducts.

Il car defunct fuva in bien e fideivel commember dallas uniuns da cant. Onns e decennis ha el cantau el chor mischedau da Sedrun, el chor da val-lada e duront 45 onns eis el staus in attaschau commember dil chor da baselgia Sedrun. Ei fuva per el in pugn d'honur d'astgar embellir il survetsch divin. – Bugen seseva el duront il temps liber en buna cumpignia ni fa-geva part d'in scart troccas.

Ei vegn sera

Suenter il temps da pensiun resta igl Alfons buca lischents, anzi el s'enga-scha per in pèr onns tier la canzlia communal sco gidonter e silsuenter duront quasi 8 onns tiel biro d'architectura Dettling e Maissen. Sia devisa ei sco el sez di: «Ura e lavura, Dieus tei gida lura». Dapi in pèr onns ha il staunchel luvrer mess ses utensils d'ina vart. La lavur ei dada ad el orda maun. Cun gronda premura ed aschi bein sco pusseivel segida el cun sia cara consorta. Ins observa savens co el cumpogna la Marionna cun tut qui-tau sin lur spassegiadas denter Camischolas e Sedrun. Il fideivel cumpogn da viadi ei buca pli. El ha terminau siu viadi terrester suenter haver battiu in bien cumbat. Ussa ch'il preziao defunct Alfons ha fatg il viadi grond sperein nus bugen ch'el retscheiv la pagaglia meritada e gaudi la beada-dad celestialsco remuneraziun per tut il bien prestau. Alla famiglia en malencurada nossa sincera condolentscha!